

Rannsóknarráðstefna Vegagerðarinnar 2013

Forgangur og öryggi gangandi vegfarenda á gönguþverunum

Hörður Bjarnason
hb@mannvit.is

Upphafið!

- 17. júní 2010...

Njarðargata - Sóleyjargata

Lagaramminn

Samanburður við erlend lög og reglugerðir sýnir á skýran hátt forgang gangandi þegar um er að ræða

- gangbrautarljós,
- þegar ökumaður beygir þvert fyrir gangandi umferð á vegamótum eða
- löglega merkta gangbraut.

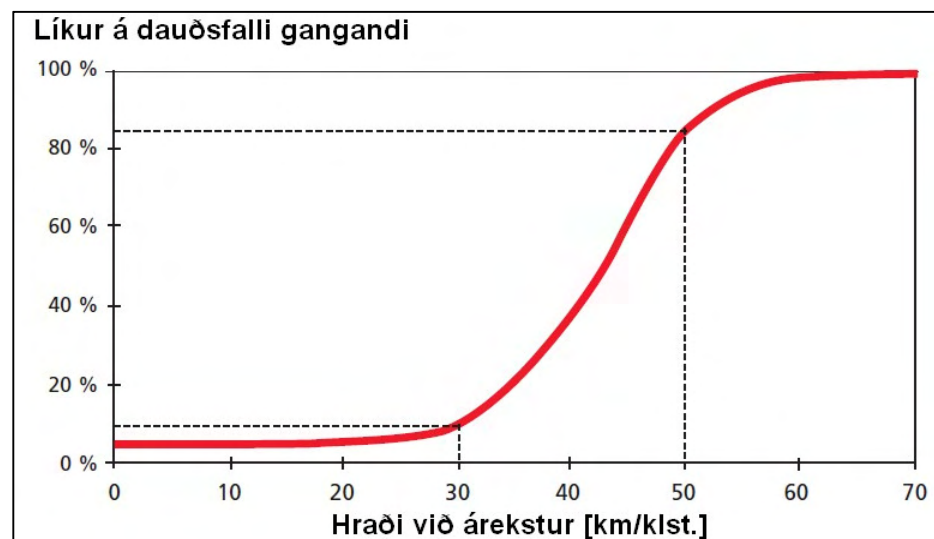
Lagaramminn

- Í skilgreiningu á gangbraut í frumvarpi til umferðarlaga skal gangbraut sérstaklega merkt með skiltum **OG** yfirborðsmerkingum.

Umferðaröryggi

- Hraði ökutækja hefur mikil áhrif á fjölda og alvarleika umferðarslysa.
- 90% gangandi lífa af ef hraði við ákeyrslu 30 km/klst.
- 20% lífa af ef hraðinn er 50 km/klst.

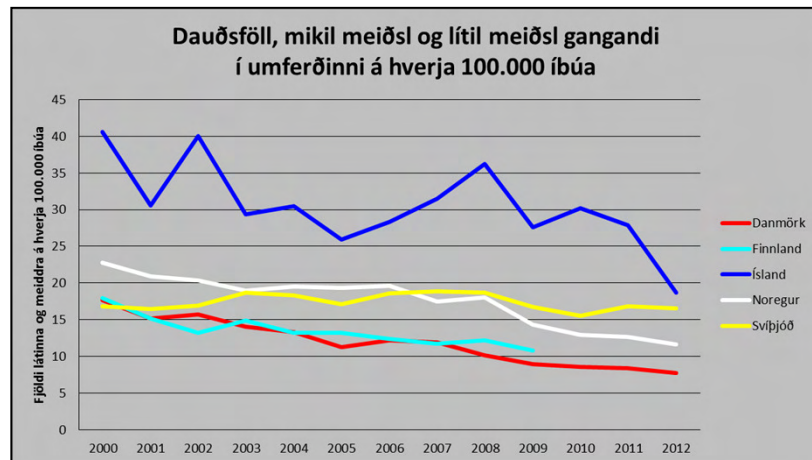
Umferðaröryggi

- Sveitarfélög lagt áherslu á að tryggja öruggar skólaleiðir.
- Markviss uppbygging hverfa með 30 km/klst. hraðamörk.
  - Slysum með meiðslum á fólki fækkað um 27%
  - Alvarlegum slysum fækkað um 62%

Slysatölur

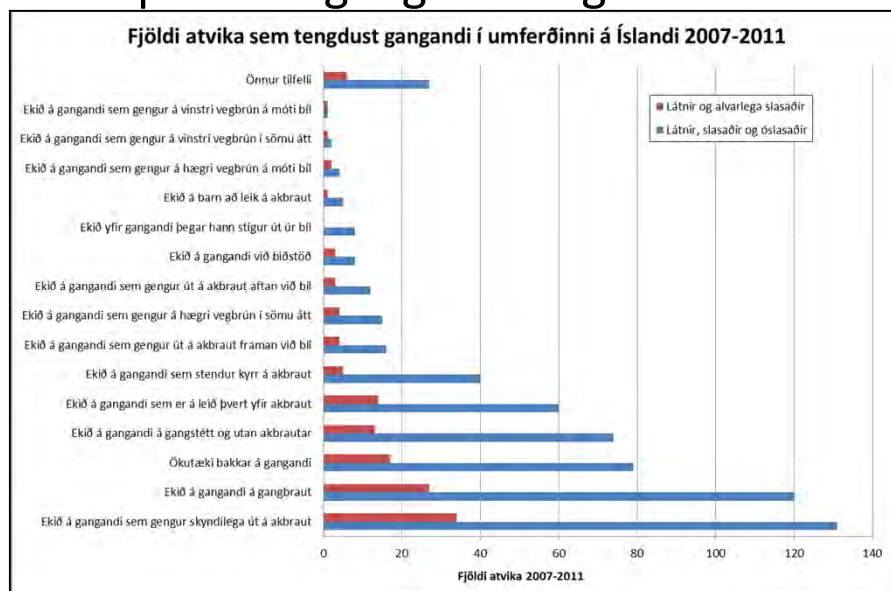
- Skoðuð var tölfræði fyrir dauðsföll og öll meiðsli gangandi vegfarenda á Íslandi og öðrum Norðurlöndum.
  - Í raun ekki raunhæfur samanburður vegna mismunandi skilgreininga á meiðslum og umfangi skráningar
  - Gjarnan notað til að bera saman hluti í víðara samhengi.

Slysatölur

- „Ekið á gangandi á gangbraut“ er næst algengasta tegund atvika þar sem gangandi vegfarendur koma við sögu

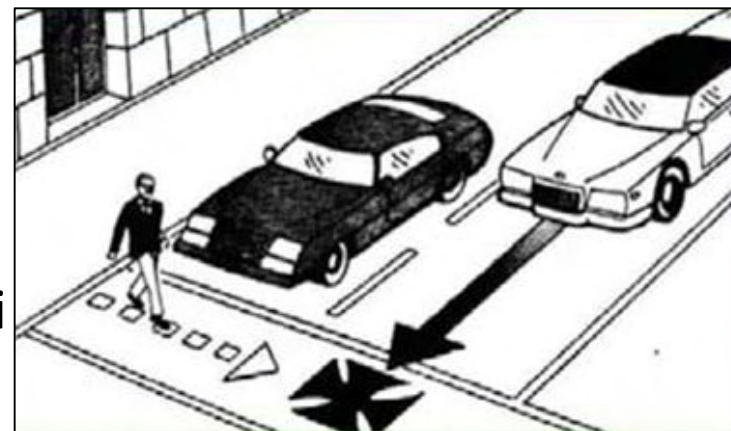

=> Rík ástæða til að skoða aðstæður, öryggi og forgang gangandi á gangbrautum og gönguþverunum nánar.

Gönguþveranir – Gangbrautir

- Niðurstöður rannsókna sýna að öruggast er að nota gangbraut með öðrum hraðatakmarkandi aðgerðum.
- Nýleg rannsókn frá USA sýndi að á vegum með eina akrein í hvora átt væri lítil sem enginn munur á slysatíðni gangandi á gangbraut og ómerktri gönguþverun.
- Rannsóknin sýndi að fyrir gangbraut yfir fjölakreinavegi með ÁDU yfir 12.000 væri slysatíðni gangandi hærri m.v. ómerkta gönguþverun.

Gönguþveranir – Fjölakreinavegir

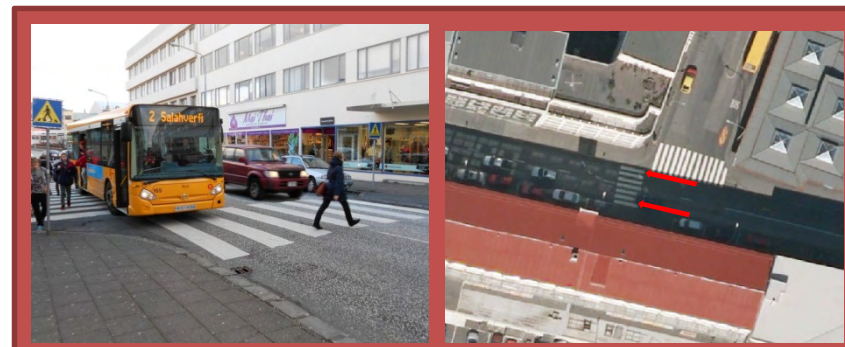
Fjarðahraun í Hafnarfirði

Kalkofnsvegur í Reykjavík

Austurvegur á Selfossi

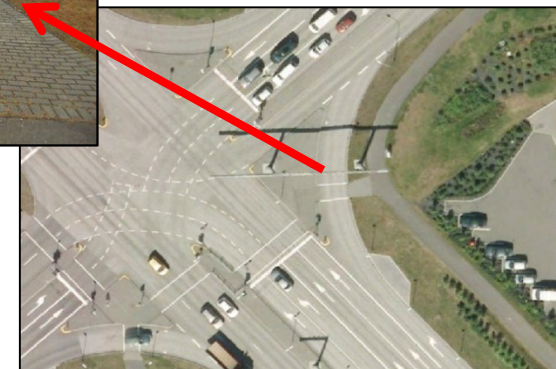

Laugavegur við Hlemm

Gönguþveranir – Línubrautir

- Oft erfitt að gera sér grein fyrir að um gangbraut er að ræða þegar engin gangbrautarskilti eru til staðar.
- Á þetta sérstaklega við þegar notaðar eru svokallaðar línubrautir án skilta.

- Forgangur óskýr
- Auðveldlega afmáðst
- Geta horfið undir snjó
- Ekki víst að allir átti sig á þýðingu þeirra.

Gönguþveranir – Ómerktar

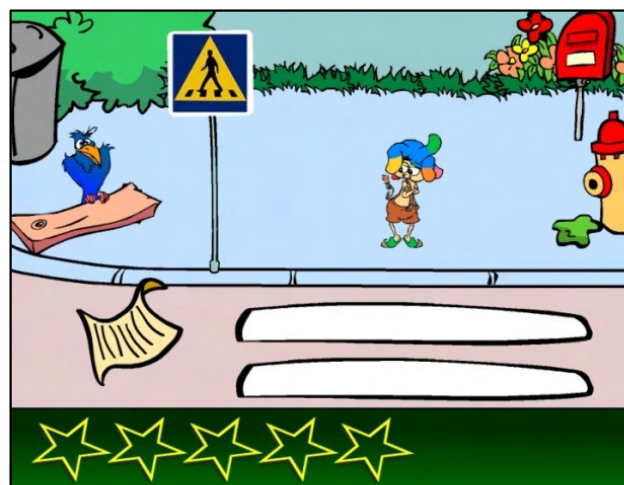
- Mjög margar gerðir af ómerktum þverunum
- Lítið samræmi milli lausna
- Við sumar aðstæður vel skiljanlegt að gangandi haldi að um forgang þeirra sé að ræða.
  - Hvort er það sá gangandi sem er að þvera akstursleið eða sá akandi sem er að þvera gangstétt með forgangi gangandi?

Gönguþveranir – Ómerktar

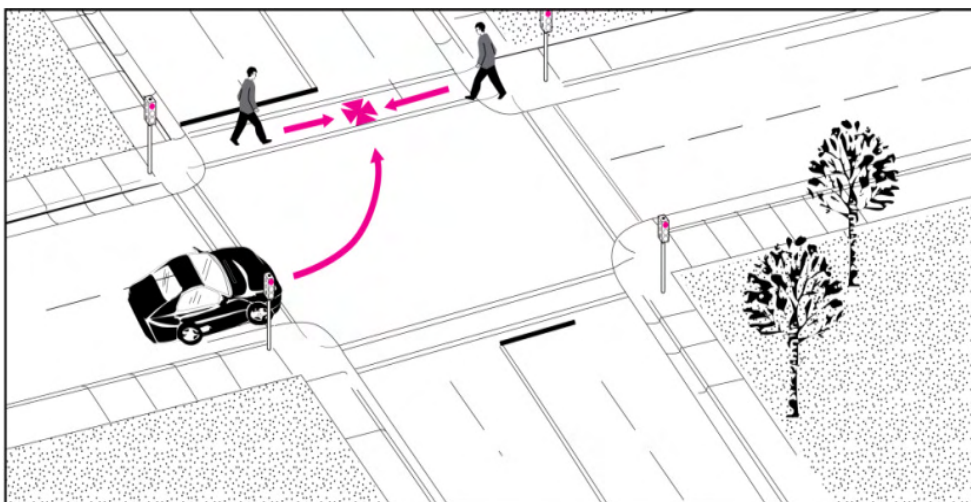
- Þá vantar í fræðsluefni fyrir yngstu börnin hvað skuli gera við ómerktar gönguþveranir.

- Mikilvægt að tryggja a.m.k. eina gangbraut í nágrenni allra skóla.

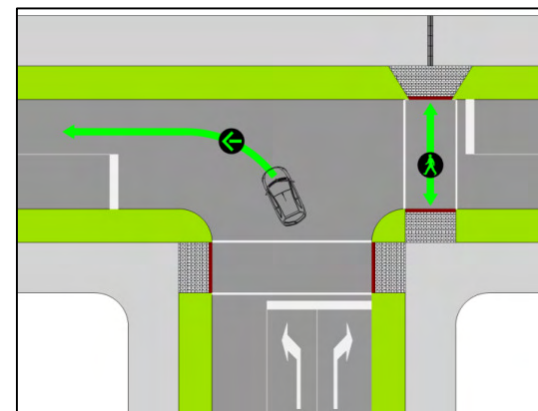
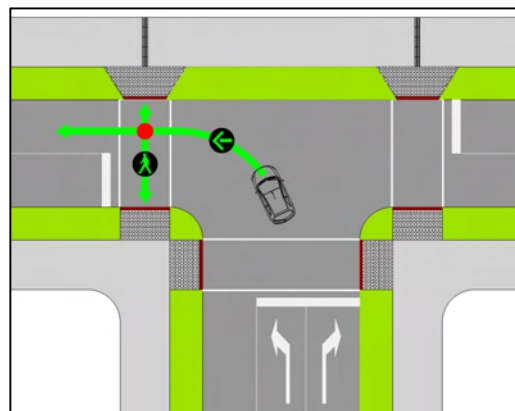
Gönguþveranir – Ljósastýrð gatnamót

- Leiðir ökutækja og gangandi geta skorist í beygju við vissar aðstæður.
  - Gönguljosið verður rautt og gangandi er enn á leið yfir akbrautina á gangbrautinni.

Gönguþveranir – Ljósastýrð gatnamót

- Alvarlegri aðstæður þegar græna ljósið lýsir fyrir umferð akandi á sérstakri beygjuakrein og á sama tíma er forgangur gangandi til staðar með grænu gönguljósi.
  - Breyta ljósafösum með auknu öryggi gangandi.
  - Loka gönguleiðinni öðru megin í gegnum gatnamótin.

Gönguþveranir – Hringtorg

- Lítið samræmi er milli merkinga á hringtorgum.
- Ekki er með öllu ljóst hvort gangandi hafi forgang í hringtorgum þegar gönguleiðir liggja þar í gegn án gangbrautarmarkeringa.
- Forðast gönguþveranir/gangbrautir yfir tvær eða fleiri akreinar í sömu akstursstefnu.

Gönguþveranir – Hringtorg

Niðurstöður og framhald

- Töluvert misræmi er milli sveitarfélaga og veghaldarara í gerð og hönnun göngupverana.
- Nokkur grá svæði þar sem staða og forgangur gangandi er ekki með öllu ljós.
- Mikilvægt að skipulagsyfirvöld og veghaldarar samræmi aðgerðir og vinni í sameiningu að gerð leiðbeininga fyrir göngupveranir.
- => Vinna við samræmdar leiðbeiningar langt komnar í samstarfi Vegagerðarinnar, Samgöngustofu, Lögreglunnar á höfuðborgarsvæðinu, Sambandi íslenskra sveitarfélaga og Mannvits.

